

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:	SUBSCRIPTION RATES:
На рік — \$10.00	One year — \$10.00
На пів року — 5.25	Six months — 5.25
На три місяці — 2.75	Three months — 2.75

В Джерзі Сіті і закордоном:	Foreign and Jersey City Rates:
На рік — \$12.00	One year — \$12.00
На пів року — 6.50	Six months — 6.50
На три місяці — 3.50	Three months — 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА КРАЩУ АМЕРИКУ

Праця була завжди у великому пошані в Америці. Прямі з піснями задувають американці, що й нині ту величезну працю, яку доводилося виконувати „паломникам“ в холоді, голоді й хворобах, коли пробивали волю серед дикої природи перші шляхи до майбутньої величезної країни. В поті чола мільйонів чорношкірих імігрантів-робітників, з різних країн і народів, зростала раз-у-раз сила Америки, зростало її багатство. Разом з тим поліпшувалося постійно й доля робітника, зокрема від того часу, коли він почав думати про свою організацію і домагається організованим способом справедливої зарплати за свій вклад у господарський зріст країни. Велика вага цього організованого робітничого руху є не тільки в його матеріальних, але й політичних аспектах. Тому саме організоване робітництво є сьогодні в Америці величезною силою, з якою мусять рахуватися навіть і ті, що є при державній владі, чи хочуть до неї дістатися. Висхідні воно стало одним з таких чинників, які є відповідальні за долю і волю країни. До того, що не є нічим робітником в Америці? Та ж з новим роком буде тут коло 60 мільйонів робітників, охоплених законом про соціальне забезпечення! Що більше: на тому, що не кінець, бо в найбільшій роках це соціальне забезпечення буде цілком певно поширене на ще кілька мільйонів. А як так далі піде, то згодом майже вся „праця“ знайде своє місце навіть і в державному забезпеченні. Чи це не поспіє?

Пригадуємо ті речі під цюгоричне Свято Праці, бо вони заслуговують на те, щоб за них не забувати в такій добі, коли рідяться доля робітника і праці в цілому світі. Бо такій стає, який є в світі сьогодні, довго тривати не може. Совєтсько-комуністичний постійний наступ мусить покінчитися таким останнім баченням, в якому переможцем стане або вільний робітник, або червоний тоталітаризм. Треба, однак, з призначенням ствердити, що організоване американське робітництво, зокрема те, яке очолює Американська Федерация Праці, розуміє добре, про що йде в теперішньому світовому конфлікті, і тому не дає себе душити ні миролюбними фразами кремлівської пропаганди, ні московською облюбовою про можливість мирного співжиття між вільним світом і комуністичним. Москва стала в очах американського робітництва найбільшим ворогом вільного робітника й вільної робітничої організації та найгіршим висловлювачем робітничих рухів.

Всі ми знаємо, що не все є в ідеальному порядку і в робітничому русі в Америці, як і з ринком праці та зарплатою платіжною. Є не одна причина до обурення та нарікань. Проте не можна не додати того, що є такі намагання до розумної й справедливої розв'язки таких болючих проблем, як безробіття, чи неможливість для багатьох користати у відповідній мірі з загального багатства країни. Це, як підкреслює секретар праці, Джеймс П. Мічел, у своїй посланні з нагоди Свята Праці, є якраз те, на що мусить бути знайдена розв'язка. Він звертає увагу, що й те, чого досі досягнуто, треба завдячувати в першу чергу — свободі, тим обставинам, що Америка — вільна країна. Секретар праці пригадує, що волю треба було американському народові не тільки здобути, але й з покоління в покоління обороняти. Ця пригада особливо важлива тепер, коли не тільки вільна економічна система Америки, але й ціла її свобода загроженої постійними атаками Кремлю з його тоталітаризмом та рабством.

Українське робітництво в Америці добре проявляло себе в робітничому русі цієї країни. Вистачить тільки прочитати поховілки числа „Свободи“ з-перед 60 років, щоб переконатися, як серйозно ставився український селянин, що став робітником в Америці, до таких справ, як робітничі юні, страйки і т. п. Починав він тоді працювати за 2, 4, а найвище 5 доларів на тиждень. Він добре знає, який величезний поступ зроблено від того часу, коли не було ніякого робітничого забезпечення на випадок хвороби, безробіття, слабості чи старості. Тому, сьогодні, в Свято Праці, він може тільки подякувати Америку за її величезний поступ, до якого він теж спричинився своєю працею і своєю характерністю як карний член вільного робітничого руху у цій дійсно вільній та поступовій країні.

ТРЕБА ПЕРЕГЛЯНУТИ ЦІЛУ БУДОВУ

Події в сучасній політиці Заходу розвиваються далеко не рівномірним ритмом. То масою до діла із застосом, то знову все летить, як у калейдоскопі. Виявляється, що, не зважаючи на наявність вільної преси, публічна опінія не поінформована як слід і не може передбачити та приготуватися на те, що принесе найближчий час. Наприклад, читачам преси подавано майже без винятку відомості про шанси для остаточного створення Європейської Оборонної Спільноти. Правда, підкреслювано її труднощі, але завжди так, що здавалося пакт про Спільноту таки перейде. А в дійсності воно виходить не так. Такі несподівані звороти мають місце й в іншому відношенні. Чи хтонебудь міг би допустити шість-сім років тому, що Німеччина й Японія, „смертельні“ вороги ЗДА, стануть їх найбільшою надією? Ще в альтернативних турмах сидять німецькі генерали, а вже ЗДА роблять все потрібне для створення нової сильної німецької армії та для вишколу нових генералів. І мабуть знов несподівані події змусять їх переглянути в одному цілому їхню політичну концепцію й поробити зміни в цілій будові.

Справа в тому, що „мізинчик“ американських планів в Європі, Західній Німеччині Аденауера, починає в останньому часі не везти. Якось так склалося, а може десь за кулісами з таким чиником, який це все звів до купи, що в один місяць і на зовнішньому терені Аденауер зазнав невдачі й всередині почалися дуже симптоматичні робітничі неспокої й наразі близькі Аденауерові люди перейшли на російський бік. Це як-так вдалося вивести втечу Йона до Східної Німеччини. Йон був давнім антигітлерівцем, працював як шеф контррозвідки, а в тій ділянці переходив на другий бік, праця для двох „босів“, утєч — явище дуже часте. Не багато міняли в тому заяві Йона, що, мовляв, перейшов він до червоного з „політичних міркувань“. Зате справа почала прибувати іншого характеру, коли сльдом за Йоном подався на Схід один із членів християнсько-соціальної партії Аденауера, один з найвідатніших членів західно-німецького парламенту, Карл Шмідт-Вітмак, забравши з собою цілий ряд політичних документів. На Заході залишив він дома, добре просперуюче підприємство й подався на Схід з родиною на непевне. Це вказувало б на те, що перейшов він на Схід не задля грошей, а таки з політичних міркувань. І то не з соціально-політичних, сподобавши собі „червоного рай“, а з мотивів національно-і міждержавно-політичної турботи.

В цей спосіб нагло на весь зріст став перед очима Заходу великий гордісний вузол німецької політики на майбутнє. Останні факти потвердили голосно те, про що говоривось стиха, а саме, що серед німців глибоко закорінена думка про доцільність, прямо конечність співпрацювати з Росією. Очевидна річ, але серед усіх, але серед досить значної частини. Бо треба пам'ятати, що таку думку підтримували завжди найвідатніші представники німецької збройної сили. Це ж ніколи інший, як представник Райхсверу, й організатори його найтитулованішого візиря, генерал Сект, був одним із тих, що найбільш наполегливо обстоював думку про співпрацю з більшовицькою Росією. Цьому типовому юнкерові ніщо не перешкоджало писати меморіал з вимогою до німецького уряду піти на шлях тісної співпраці з росіянами. А договір у Рапалло (1922 року) ще й доводив для великої частини німців з великим здобутком і зворотним пунктом в історії модерної Німеччини. Як для Секта, так і для інших, більшовицькість Росії не була ніякою перешкодою до якнайтісніших контактів. Знаємо, що такі самі погляди мала велика частина гітлерівських генералів. Навіть велика частина старшин-змовників проти Гітлера зближалася до таких поглядів. А проте, декотрі з них, наприклад, виконавець замаху на Гітлера, Штаффенберг, не крився із своїми симпатіями до радикальних соціальних рухів. Та це й в одному цілому їхню політичну концепцію й поробити зміни в цілій будові.

Не з ніякою таємницею, що навіть ті німецькі генерали й високі старшини, які сьогодні співпрацюють якнайтісніше із ЗДА, є прихильниками „сидної, медлітної“ Росії. На чолі цих старшин стоїть сьогодні вже розв'язаний відомий генерал Гелен. Гелен — один з найкращих організаторів німецької розвідки служив з другої світової війни, знавєч СССР, керівник відділу „Чуже Армії Схід“ в німецькому генеральному штабі. Він ніколи не приховував своїх просвіських симпатій. Він підтримував рух Власова проти національних груп і до сьогодні не змінив своїх поглядів. Власне він великою мірою спричинився до того, що російські шовіністи й імперіалісти з НТС (Народно-Укроборонного Союзу) і інші такі високі політичні американські противники вільної роботи. Власне він, маючи до того можливість, довго блокував усі спроби національних елементів в Німеччині, а між ними й українців, добувшись відповідних американо-українських контактів на тамошньому терені.

І тому не диво, що при таких людях і в створеній ними атмосфері дійшло до сьогоднішніх випадків у Німеччині. А наслідком цього великої здобутки Заходу — перемога над більшовицькою блокадою Берліну, минулорічне повстання берлінських і інших робітників — знівелює сьогодні. Серйозність положення збільшена ще тим фактом, що до старих русофільів типу Гелена долучаються нові типу Шмідта-Вітмака. І це марна справа потішати себе, що такі люди, як Гелен, „за Росією, але проти більшовицької“. Якщо „сидна, медлітна“ вміщається в їх геополітичну концепцію, як це вони бачать інтерес Німеччини в співжитті і спів-

ПОЛЬСЬКА ЕМІГРАЦІЯ В АНГЛІЇ

(Довіде із Лондону)

Слова „еміграція“, „емігрант“ мають недобрий привид. Історія еміграції різних часів і народів — це здебільшого історія тяжкої боротьби за цінності, втрачені наслідком перемоги ворога на батьківщині. Політичний емігрант не має нормального життя в сучасності, він живе споминами про минуле і надіями на майбутнє. Ці надії часто бувають безпідставні, далекі від реального ґрунту. Воротіба між партіями на еміграції — це свого роду „танець тіней“, бо реального підґрунтя для нормального політичного життя емігранти не мають. Цим пояснюється розсвареність усіх еміграцій: бо коли нема реального мірила для однієї ситуації і рішак головно фантазія, уява і чуття, то тут не легко звести докупи протилежні прямианування. Російський емігрант Александр Герцен, який довгий час жив у Лондоні, що за царя Миколи I, в середині 19 віку, писав у своїх споминах „Былое и Думы“, що для емігранта годинник спить в тій момент, коли він переступає границю рідного краю. Це значить, що емігранти у великій більшості втрачають зв'язок з ходом життя в рідній країні і уявляють собі відносини на батьківщині такими, якими вони були перед виходом їх на чужину.

Польська еміграція в Англії пережила кризу. Це „криза об'єднання“. Донедавна в Лондоні були два політичні центри польської еміграції, що вели між собою завзяту боротьбу за вплив на суспільство: „Законний Уряд“ і „Політична Рада“. В „Уряді“ були представлені групи, які свого часу йшли з „політичними“ урядом Пілсудського та його наступників (Ридза-Сміглого, полк. Бека і ін.). Коли голова еміграційного уряду Миколайчик вийшов за межі країни в Польщу, де належав до визнаного великодержавним урядом, разом з комуністами, то велика частина польської еміграції, що лишилася в Європі, підтримала групу „неповоротців“, яка створила новий уряд на еміграції, об'єднувши його прихильниками колишнього уряду Пілсудського („санацизм“). З „санаторіями“ не захотіли спільно діяти інші, демократичні групи в Лондоні, які створили свою „Політичну Раду“.

Після смерного президентства Рачкевича, прийшов на його місце Август Залеський, до 1932 р. міністер закордонних справ Польщі. Проти Залеського стоїть демократична партія, які вимагають, щоб президентство містило до приходу Соєніського. З допомогою Соєніського ємо діялися об'єднати польські розпорешені сили на чужині. Залеський дав обітницю, що залишить президентство 9 червня 1954 р. Але свого слова не додержав і продовжує „урядувати“ далі. Це викликало бурю невдоволення проти Залеського. Його відмовилися і попередньо прихильні йому ділячі, як ген. Андерс. Але Залеський стоїть на своєму і видає проти політичних партій, що не хочуть його визнавати, заяви, мовляв, він не хоче „партійного феодалізму“ і обстоює „дегалізм“ та „конституційність“.

1935 р. уряд „санацизм“ вивів у Польщі свою диктаторську конституцію, в якій стоїть, що президент Польщі відповідає за свою діяльність тільки „перед Богом та історією“ (отже конституція фашистська). Залеський закликає партії, що вони, мовляв, об'єднані в комуністичну агентуру, а тому він не хоче віддати „державу“ в руки представників партій.

Після довгих спорів і переговорів, польські політичні групи порозумілися і створили тимчасову раду з трьох осіб, яка бере під свою опіку „долю держави“ на еміграції: ген. Андерс, амбасадор Рачинський і Т. Арцишевський, старий діяч Польської Соціалістичної Партії. Ця рада має діяти, поки ген. Соєніський не дасть згоди призначити пост президента. Але теперішній президент Залеський не думає resignувати з своєї „влади“. Тому мовляв, що в Лондоні не забаром будуть вже два „дегаліні уряди Речі Посполитої“, два президенти, два „генерали“ — інспектори збройних сил“ і т. д. Дійсно, в Залеський уже відбрав цей титул ген. Андерсові і передав його іншій особі. Правда, ген. Андерс має піддержку серед „кола генералів“, але, як кажуть, с на еміграції та-

партії як у Києві, так і в Москві, під час святкування „визволення“ України з Росії. П'ява Крутія, розстріляв за опублікування обвинувального акту Охримовичів із маленького приписки, що він виказав своїх спільників, які працювали з ним разом на Україні. Вся ця кампанія боротьби з диверсантами, що їх будучи закладає Америка, говорить про те, що на Україні розорозиться ґрунт для створення цілого ряду показових процесів над „американськими агентами“, „буржуазними націоналістами“. Не так легко передбачити, що на лавах підсудних сидітимуть переважно колосальні селяни та колосальні інтелігенція, якої не вдалося ще або в найбільшому часі не адається комуністичному провадові відірвати від українського народу.

Це потрібне для того, щоб створити не тільки позірність необхідності примусового розселення, і до того ж в першу чергу західних областей України, але й для того, щоб створити в селянстві такий психологічний стан, коде селянству буде здаватися

та областей, що межують із західним сусідом, тобто з Україною і Білорусі, а також з народами з країн сателітів. Проголошена добро вільність переселення з України з 8 квітня ц. р. — це пробний балон на візр того, який був вимушений совєтським урядом ще за часів НЕПУ про „добровільні“ сільськогосподарські кооперативні товариства для спільного обробітку землі“. І якщо в 1930 році добровільність цих кооперативних товариств обернулася на примусову колективізацію, то добровільне переселення, проголошене 8 квітня, але значно скоріше, обернується на примусове розселення односторонніх національних контингентів на території „Східного фасад Сибіру“.

Переведення такого „добровільного“ розселення на Україну вже підготовляється. Зовсім не випадково почалися появлятися часті вістки про дедалі більшу діяльність „буржуазних націоналістів“, про ОУНівців. Згадусь про це Кириченко майже в кожному своєму виступі, говорили про це представники уряду й

Д. Гуна

30-ЛІТТЯ ПРОТИРОСІЙСЬКОГО ПОВСТАННЯ В ГРУЗІЇ

Рівно тридцять років тому — в кінці серпня й на початку вересня 1924 року — уся Грузія ще раз зірвалася до змагу з своїм споконвічним ворогом — Москвою. Хоч Москва ще в 1921 році криваво адушила свободу Грузії, але завзята країна не злякнула зброї й почала готуватися до чергового бою з гнобителями.

Восени 1922 року грузинські патріоти заснували Військовий Центр, до якого увійшли ген. К. Абзахи, ген. Цулукидзе, ген. Андронікашвілі й ін. Проте Че-Ка (поперевиди теперішнього МГБ) викрила змову й, винахрестивши її провідників, задала неоправданого удару всій справі. Згадані тут ділячі протисовєтського руху, як і інші, були розстріляні або замучені.

Грузини хвилює стримали виконання своїх планів, очікуючи сприятливішого моменту. Але час зміцнював окупанта, і тому вирішено використати смерть Леніна (в січні 1924 року) і перейти до активного спротиву.

Тож уночі 29 серпня 1924 року грузинський народ, на заклик Всегрузинського Комітету Відновлення Незалежності, скопився за зброю. Цієї ночі повстання проти Совєтської Росії охопило майже всю Грузію й цілком справедливо може бути назване всенародним. Усі групи населення — селяни, робітники, студенти, учні, вчителі й навіть духовенство — взяли участь в боротьбі. У бою не забракло й дідуганів, дітей та жінок. Дзвони церков закликали населення до священної боротьби. Повстанням повелось у багатьох місцях повалити окупанську владу й настановити демократичний устрій.

Але численна й технічна перевага була на стороні окупанських генералів, що стоїть за п. Залеським.

„Рада Трьох“, що виконує тимчасово обов'язки „голови держави“, призначила вже новий „уряд Польщі“, в якій головою буде генерал Одєжінський, що до кінця 1953 року був головою „санацистського уряду“ при п. Залеському. Його заступником призначила Рада трьох п. Адам Цюлоха, одного з провідників соціалістичної партії. Ця коаліція ППС з національними демократами й уламками пілсудівців викликала роздори між членами цієї партії.

Нещастя польської еміграції в тому, що значна її кількість — це залишки диктаторського режиму Пілсудського і соціально належать до групи, що мали в Польщі всякі привілеї: шляхта, урядництво, поліція і т. д., головні з західних українських і білоруських земель. Ці люди задивлені в минуле, коли їм добре й безжурно жилося в Польщі, коштом поневолення українців та білорусинів. Ті поляки (селяни і робітники), які знайшли свій добробут в Англії та в Америці, вже не вернулись на невідоме в Польщу, коли прийде час визволення. Про це між іншим пише англійський щоденник „Дейлі Геральд“.

Отже польські еміграційні генерали лишаться тільки з своїми „штабами“ без армії. Ці генерали мріють про поворот на „східні креси“, де їм, коштом українського народу було що „їсти й пити“. Тому вони вступають у таємні переговори з німецькими політиками в Західній Німеччині про „ревізію кордонів“ між Польщею і Німеччиною: Польща мала б вернутися на „східні креси“, а Німеччина відновила б свої давні східні кордони. Про ці заходи польських емігрантів пише в новій книзі О. Форст де Баталь, що виїхав німецькою мовою в Франкфурт: „Між-Європа“ (Zwischen-Europa).

П. А.

Грузія й інші народи завоювали. Їх добувало, але ще не добили. І в незбагнених тайниках народної душі, де плекається надія на прихід великого дня, коли сльній західний зріз пробудиться й коли зброя поневолення відкине поневоленців далеко на північ, звідки Москва виринула на завоювання світу.

Тоді й героям зриву 1924 року буде здвигнений в Тбілісі гідний пам'ятник з коротким написом: „Воля“.

Кожний свідомий українець та кожна свідомка українка уявляють своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити ряди ідейних українських працянників.

УКРАЇНА ПЕРЕД НОВОЮ ПРОБЮЮ

(4)

А це в сучасній ситуації, коли український народ — селянство має свою інтелігенцію, зв'язану з ним не тільки кровно, але й психологічно, таку боротьбу робило б для українського народу не зовсім безнадійною. Ось чому комуністичний провід і намагається насамперед стати голою українському народові через залучення провідної верстви інтелігенції в загально-істерську провідну верству, а український народ, консервативний більшовицький, розпорозити по всіх просторах величезного Союзу Совєтських Соціалістичних Республік, до того ж розпорозити, використавши його в економічних і воєнно-стратегічних інтересах.

Український народ цей, по-бачивши, народ хліборобський. Ця його особливість і є невіддільною рисою його „ос-

воєнності“ комуністичним провідом обложених і цілених земель.

Освоїти ці землі можна тільки тими, хто до праці може прикласти вміння, що впливає з успішних відділів-працівників члених та хліборобських традицій.

Український народ має ці необхідні прикмети. Український народ — перший у світі, який утримує землю на Сибіру, на Далекому Сході, на Алтаї.

Отже економічна ціль розв'язання зернової проблеми прикриває собою головну політичну й стратегічну ціль — перетворення України з її майже одностороннім українським населенням на територію, заселену різними народами, а значить позбавлення її інтересів та прагнень, властивих однонаціональним територіям.

Україна після такої операції стане простором, на якому вже не матимуть місця ні проляції „буржуазного націоналізму“, ні вимоги до догду національних інтересів місцевих партійних керівників децентралізації планування та керівництва. Україна перетвориться на спокійні західні границі, на республіку без нації. Вона стане частиною загального кітла — СССР, в якому перетоплюватиметься єдина соціалістична нація.

Такій Україні можна буде відпустити й дещо збільшену дозу суверенітету.

Так комуністичний провід розв'язує внутрішньополітичні та воєнно-стратегічні завдання, розв'язує й завдання економічні.

Створення промислової бази на сході потребує створення так же такої й сільськогосподарської бази. Створення цих баз потребує в свою чергу збільшення штучним способом населення тих областей. Не випадково населення Далекого Сходу тільки від 1939 до 1950 рр. зросло на 212%. З воєнно-стратегічного погляду комуністичний

провід, вважаючи ЗДА за свого противника, не може не пересувати маси населення, необхідного в цих областях, як для розвитку економіки цих областей, так і в цілях оборони.

Ще Елізе Реклю розглядав Сибір як країну з двома факторами — західним і східним. Західний, як казав Реклю, вже належить до Росії, а східний належатиме до того, хто його зуміє захопити. Захопити — це означає політично й економічно опанувати, заселити.

Совєтський Союз це й робить. Східний фасад Сибіру й області, що межують з ним, він опановує, укріплює, перетворює на воєнно-стратегічну базу проти ЗДА та Японії і потенційно проти Китаю.

Вже з одного цього можна з певністю сказати, що, не зважаючи ні на які труднощі, започаткує „добровільне“ залюднення цих областей за всяку ціну совєтська влада намагатиметься довести до кінця. До того ж заселюванню буде передовитися з величезною інтенсивністю, і переважно народами республік

ХЛОПЦІ ПІДЕМО! ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ... НАЙНОВІШІ ВИДАННЯ ПЛАТІВОК „АРКА“

513 а) ХЛОПЦІ ПІДЕМО!
Гей, на горі, на Маківці
Б'ються Січові Стрільці.
Хлопці (ує разом) підемо,
боротися будемо
за славу, за Україну,
за рідні права й державу!
Б'ються, б'ються, не здаються,
йдуть до бою, ще й сміються.
Хлопці...
А в Києві бій великий,
там лютоє ворог дикий.
Хлопці...
Наша сотня вже готова,
Відіймає аж до Львова.
Хлопці...

513 б) ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ
Вже вечір нечепорі, повстанське серце б'є,
а ленту набой поспішно подає.
Гей, ленту за лентою набой подавай!
Український Повстанчє в бою не уступає!

512. Ой, заа горі — стрілецька пісня, М. Леонтовича.
Як Стрільці йшли з України — стрілі, пісня, слова й
музика Р. Купчинського, вик. Мішаний Квартет у суп-
проводі бандур.
513. ХЛОПЦІ ПІДЕМО! — Пісня 1-ої Української Дивізії,
вик. Р. Левицький.
ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ... — Пісня У.П.А., ар. Р. Ле-
вицький, вик. Мішаний Квартет у супроводі бандур.
514. Гей ви Стрільці Січові! — стрілецька пісня, ар. М.
Леонтович.
Іхав Стрільці — стрілі, пісня, муз. М. Гайворонського,
вик. Мішаний Квартет у супроводі бандур.
Склад Мішаного Квартету: Галина Хамула, сопран; Іванна
Ковів, альт; Волод. Юркевич, тенор; Роман Левицький, бас.

508. Гуцулко Ксено, — танго (перша редакція),
муз. Я. Барнич
Працює Ангеле з Тобою — нар. пісня,
вик. Р. Левицький з бандурою
509. Пропала надія — нар. пісня,
Горе мені на чужині — нар. пісня,
Р. Левицький, акомп. бандура
510. Танго ДІ-ІІІ — акомп. Веселовського
В'язанка вальсів (Човник хитається і ін.)
аранж. Веселовський
511. Прощай... — танго, Веселовський з Канади
Прийди, прилинь... — Вальс, Веселовський

НЕДАВНІ ВИДАННЯ: (Серія Повстанських Пісень)

501. Повій вітре, — нар. пісня
співає М. Мінський, скрипка В. Цісик
Рута м'ята — нар. пісня
співає М. Мінський, скрипка В. Цісик
502. Зірвалася хуртовина — нар. пісня
вик. Бандуристи Р. Левицький—В. Юркевич
Дні від мене — повстанська пісня
вик. Бандуристи Р. Левицький—В. Юркевич
503. Світи місяченьку — нар. пісня
Бандуристи Р. Левицький—В. Юркевич
Ой, у полі вишня — нар. пісня
Бандуристи Р. Левицький—В. Юркевич
504. Розпачався стрілець — повстанська пісня
Бандуристи С. Ганушевського
Заплакали карі очі — повст. марш
Бандуристи С. Ганушевського
505. Львів — вальс... співає М. Мінський
Синій Сад — танго... вик. М. Мінський
506. Маршуйте вже повстанці—повстанська пісня,
Я син лісів... — повстанська,
Бандуристи С. Ганушевського, —
спів Мінського.
507. Ой, горе тій чайці — нар. пісня
Бандуристи С. Ганушевського
Добровольці йдуть шляхом — пісня У.П.А.,
Бандуристи С. Ганушевського

210. Ось їду я від куми... співає Черник
Кумаря... співає Черник
211. Заграв мені... танго Веселовського
Ніччю... румба Веселовського
212. Чи знаєш Ти...? — слов-фокс, Веселовський
Ти з любови собі не жартуй! — фокстрот,
Веселовський
213. Шуміли верби — в'язанка вальсів, тільки
музика, Веселовський
Як ми покохались — слов-фокс,
співає Мирося Вербицька
214. Серце — танго... Мирося Вербицька
На здоров'я — полька, муз. Веселовського
215. Ой, Дніпре — пісня... співає Черник
Думом їду — пісня... співає Черник
216. Усміх — танго,
вик. Жіночий Квартет „Верховина“
Вернись в Соренто — романс,
Жіночий Квартет „Верховина“
217. Перша Сніжинка — танго,
Жіночий Квартет „Верховина“
Спомин з гір — романс,
Жіночий Квартет „Верховина“
218. Забудь мене — романс, співає М. Мінський
Тихесенький вечір — серенада,
співає М. Мінський
219. Вернись кохана — танго, співає М. Мінський
Сині очі — танго, співає М. Мінський
220. Міжнародні мелодії — Лонг-Плей: 5 танго,
2 вальси, фокс-тот
(ціна цієї „лонг-плей“ платівки дол. 2.95)

ЦІНА ЦИХ ПЛАТІВОК ДОЛ. 1.25 ЗА ШТУКУ

- Повинні платівки висилати поштою за поперед-
нім надісланням грошей або за післяплатою.
- При замовленнях 6 платівок і більше — порто
оплачує „Арка“. Менших замовлень не вико-
нуємо. Платівки висилаємо до всіх країн.
- Для перепродажі гуртовий рабат.
- Жадайте наших платівок у найближчий Вашій
кранциці.
- Жадайте повного каталога — безплатно

Замовляти:
ARKA Company
48 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y., USA.
Phone: GRamercy 3-3550

П РА Ц Я HELP WANTED—MALE

**ДОСВІДЧЕНІ МУЖЧИНА
ДО ПРАЦІ.**
30-40 років. Стале місце. Добра
платня. Голосистий особисто.
**STARLETON
SERVICE LAUNDRY**
54 Greenleaf Ave., West Brighton,
Staten Island

Ф Р І З І Е Р
Висока платня плюс комісове.
Става праця. Добра нагода для
фахівця. Присми умовини пра-
ці. Голосистий:
BETTY SCHWARTZ
5303 — 13th Ave., Brooklyn, N.Y.
Phone UL 1-5315

ПОТІРБНО ФРІЗІЕРА
З досвідом. Става праця. Добра
платня. Присми умовини пра-
ці. Голосистий:
ALPHINE BARBER SHOP
551 — 5th Ave. New York City
(2nd floor — near 45th St.)
Phone MU 2-4844

**ПЕРШОПІДНИЙ ДІ МАКЕР
ПЕРШОПІДНИЙ PRESSMAN**
Cutting & Folding Dept.
Юніада фабрика.
NATIONAL FOLDING BOX CO.
20 River Road — Bogota, N. J.
N.Y. Phone BR 9-1207

Трихотар на „flat links“.
Става праця на день. Queens.
STEINWAY KNITTING MILLS,
701 Woodward Ave., Ridgewood,
Queens, N. Y.
Telephone: HE 3-2294.

П РА Ц Я HELP WANTED—FEMALE

Ф Р І З І Е Р К А
Досвідчена у всіх ділянках
свого фаху.
Також шапиро манікюрстка.
Висока платня плюс комісове.
5 днів в тижді. Голосистий:
Philip of the Hotel Gramatan
Bronxville
Phone DE 7-1065

**ОПЕРАТОРКИ
І ПРИВІТАЛЬНИЦІ**
До крапці кисти близько. До-
бра платня. Става праця. Го-
лосистий:
SUZANNE BLOUSE CO.
34 South 6th Ave. Mt. Vernon
Phone MO 4-7507

МАНИКЮРСТКА
Досвідчена. Става праця. До-
бра платня. Присми умовини
праці. Голосистий:
BETTY SCHWARTZ
5303 — 13th Ave. Brooklyn, N.Y.
Phone UL 1-5315

**ALBANY EMPLOYMENT
AGENCY**
Mary A. Garside & Son, licensees.
Кухарки, покоївка-келнерка до
приходства і жіноч. мансисти.
Також до приватних домів на
Брукліні і Long Island. Голос-
истий: 570 Nostrand Ave.
(near Atlantic Ave.) Brooklyn
або телефонуйте: ST 3-5645

ДОСВІДЧЕНА у всіх ділянках сво-
го фаху. Става праця. Добра
платня. Присми умовини пра-
ці. Голосистий:
JUDY'S BEAUTY SALON
2559 Amsterdam Ave. N. Y. C.
(near 187th Street)
Phone WA 8-3510

ДОСВІДЧЕНА
ДО ПИТТІ СУКОНОК
Праця від шукця. Добра
заплата.
LYNN-MAR DRESS CORP.
230 Merrick Rd., Lynbrook, L. I.
Lynbrook 9-4450

FINGERWAVE MANICURIST
Досвідчена у всіх ділянках сво-
го фаху. Става праця, добра
платня. Присми умовини пра-
ці. Голосистий:
MARLEY HAIRDRESSERS
812 Franklin Ave. Brooklyn, N.Y.
Phone ST 3-8800

КОСМЕТИЧКА
Досвідчена у всіх ділянках фа-
ху. Висока платня. Става пра-
ця. Присми умовини праці. (За-
крито в понеділок). Голосистий:
Rosemarie Salon of Beauty
2268 Fulton Ave. East Meadow
(напроти East Meadow Hospital)
Phone Levittown 9-4920

Купуйте в відкритих, що
оголошуються в „Свободі“.

**ТЕПЕР — БЕЗПЕЧНО
МОЖЕТЕ ВТРАТИТИ
НАДМІР ВАГИ**
ДО 5 ФУНТІВ ТИЖНЕВО

Новий сенсативний
ліки починається.
Висока платня. Става пра-
ця. Присми умовини праці. (За-
крито в понеділок). Голосистий:
Rosemarie Salon of Beauty
2268 Fulton Ave. East Meadow
(напроти East Meadow Hospital)
Phone Levittown 9-4920

Купуйте в відкритих, що
оголошуються в „Свободі“.

REAL ESTATE

MARYLAND
Приблизно 381 акрів соснового
лісу, коло 5 миль від Snow Hill,
Md., добра дорога, приблизно
500,000 ft. лісоматеріалу з мо-
жливостями більш як 1,000,000 ft.
лісоматеріалу протягом 10 ро-
ків. Також підхоже на заселен-
ня клімат, або резерват ди-
чине. Багато оленів та меншої ди-
чине. В сусідстві стейтського
резервату. Ціна \$80,000. Пишіть
A-18 — Rm 830, 11 W. 42 St.,
N.Y.C. або телеф. до власника:
N.Y. — Massapequa 6-1795

LINDENHURST, L. I. 5 кімн. дим.
всіх удосконалених, сол. ве-
ранда, вел. комора, гараж, під-
вал, дим-роботи, огорожен-
ний ліній дім, коминко зовні,
став з свіжою водою, овоч. де-
рева, повно корчів, 12 площ
100x300. Lindenhurst 5-0674.

\$18,500 — Мур. дім, вибудова-
ний на замовлення.
43-стопова дім-рідня. 3 вел.
сиди. Ідеальна кухня, „essence
holocaust“, будований електр.
під і „broiler“, колор. кахл. ла-
зничка, 3-рази покривані стіни.
вел. забавова кімната. **AMID
HOMES**, 118-45 205th St., St.
Albans, L.I. 1251 Myrtle
Ave., Brooklyn. GLenmore 3-3536

DELAWARE COUNTY
Випосажена із пов. вирядом мо-
дотна ферма, 118 акрів, тра-
ктори, управні поля, добрі пасо-
вища, 23 шт. худоби. Всі не-
обхідні машини. Древа, столи-
ни, стайня, податок \$240. Ціна
з товаром і вирядом \$16,500.
BAGNARD REAL ESTATE
210 Main Street, Oneonta, N. Y.
Oneonta 2989

CAMBRIA HEIGHTS
115-31 218 St.
Близько St. Rione церкви, 6 кім-
нат, голубів ланничка, шафи,
паров. опрівання, 40x100, гараж,
весь модерний виряд, багато
особливостей. Без посередни-
ства. — LA 8-5408

Milton, N. Y. — Route 9 W.
Новий модерний, мурований
дім, 10 кімнат, 2 акри, 2 ла-
знички, 2 кухні. Мусить продати
з огляду на смерть в родині.
Телеф.: Milton 2181
1929 73rd St., Brooklyn, N. Y.
CL 9-1150

FLEMINGTON околища. Кучарка
фарма, модерна, air conditioning,
купаль. басейн, курники, 100%
всє автоматичне, вода, електрика,
Містимість на 7,000; 5,000
курчат. Flemington гуртняна за-
брав всі яйця і кур. Жадат
\$75,000. David Reiss, R. D. 1,
Frenchtown, N. J. Tel.: 253R3
Box A 30, 11 W. 42 St., N. Y. C.

**СІЛЬСЬКА ОКОЛИЦА —
БАГАТО УКРАЇНЦІВ**
3 акри або більше. \$350 за акер
і вище. 10% задоватку. \$50 ме-
сячно. 1100 ft. положення, дже-
реельна вода. 2000 Colorado Blue
Spruce & Douglas Fir, на цій са-
мі посілисть 2 до 6 ft. Тем.
власника **A. MUEHLBAUER**
Smithtown Rd., Hackettstown, N. J.
Tel.: 3-1953

Власник мусить продати оди-
н Freeport, 77 West 2nd St. Нові
обитковані стіни, 7 кімнат,
3 лазнички, гараж на 2 авто. 70x
100, при каналі, приватний док.
\$31,500. або
East Williston, 2 пов. дерев. дім,
6 кімн., 1 1/2 лазнички, прикріп.
веранда зі зовніш. коминком.
60x100. \$24,000. — PI 6-5857.

П РА Ц Я HELP WANTED FEMALE

Пошукується
КУХАРКА І ГОСПОДІНІ
до двох дорослих осіб і одної
дитини. Власна кімната і ла-
зничка. Спання на місці. Дім
знаходиться в Englewood, N. J.
Телеф. і питайте за Mr. Pollio в
N. Y. — BRYant 9-2518.

ДОМАШНЯ ГОСПОДІНІ
Звичайне наварення, 3 дорослі о-
собі, 1 дитина в шк. віці. Ми-
сто, 5 днів від 9:30 раню аж до
поз. вечери. Без спання. \$40 тиж-
нево. Телеф. в тижді цілий день,
в суб. і неділю між 7-9 вечора.
SC 4-1877

NURSE — L. P.
Досконалі умовини. Добра
платня. Голосистий:
University Nursing Home
2505 Grand Ave. (cor. 190th)
Phone CV 5-3393 — Bronx

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
У. Н. СОЮЗУ

ПРО НЕРВИ ТА БОЛІ І ТЕРПІННЯ МУСКУЛІВ

Якщо ви терпіли колись на-
страшні болі нерви, які вертять
і руху вас; якщо ви напів боже-
вільні від нещасних болів му-
скулів; якщо ви доти би все,
щоб дістати поміч проти тих бо-
лів і мук, які роблять вас калі-
кою, — то пошукатися і послу-
шайте дещо про лік АНТРО.
Лікарські звідомлення кажу-
ть, що та чудесна назва швидко
облегчує болі від різних нер-
вових недуг, які заважають зв'я-
зок між мускулами, плечей, рук
і ніг, або від понатяганих му-
скулів. Користувачі захоплюю-
ються висловлюються про знамениту
поміч, яку вони дістали, інколи
від першого невеликого дозу-
вання.

Не терпіть даром другий день
гортурі, тільки спробуйте АН-
ТРО. Можете легко дістати
цей лік поштою, написавши до
KINGSLEY CO., Dept. 13, Box 415,
Peekskill, N. Y. Цей мати пер-
цист, напівсині, своє привіле-
я адресу друкованим письмом
на обороті конверта. Отримайте
достатньо скільки відповісти
поштою, за яку заплатите
листоміст тільки \$3.00 плюс
COD оплата. Зробіть це тепер,
поки можете ще дістати АНТРО.

Ваш
Адреса
Місто

MISCELLANEOUS

Рекомендуємо
NICHOLAS BROS.
Двох юнаків з Консерву.
Radio, Television — Продаж.
Направа — Опони — Лампи.
Наші ціни найнижчі. Наш
товар — Обслу. найкращі.
102 Ashburton Avenue
YO 8-0441

MEKAY HOBBY SHOP
Товари для розваги.
Самчата — Автомобілі — Аеро-
платні — Човни — Інженер-
ські частини — 361рис марок.
32-29 Steinway St., Astoria, L.I.
Tel.: Astoria 4-1744

Чи Ви потребуєте \$5
\$1,000 до \$4,000
2-ті МОРТЕДЖІ
• Полагоджується в 24-ох
годинях.
• Знижка сплат.
• Покрийте всі ваші довги.
**Expert,
Confidential Service**
Phone Mr. Kingsley
LO 4-5850, Ext. 99

DR. ROTHE'S COURSE
приготовляє знову до
**MEDICAL STATE BOARD
EXAMINATIONS**
Mon. - Wed. - Fri. — 6:00 P.M.
252 W. 73rd St., N. Y. C.
MO 3-8504

ТРИВАЛА ОНДУЛЯЦІЯ
Фарбування волосся.
Експерт до втигання волосся.
Наймодерніші зачіски. вико-
нають найбільш кваліфікова-
ні фрізери. Найкраще ви-
конання. Поміркувані ціни.
CHELSEA PERMA CUT, INC.
249 West 23rd Street
New York City
Phone Chelsea 2-1929

АЛЮМІНІВІ ДАШКИ
НАД ВІКНА,
двері, охоронні вікна, жалюзи,
і т. д. Найкраща якість.
Найбільш помірковані ціни.
KING INDUSTRIES
1022 Yonkers Ave., Yonkers, N.Y.
Phone Beverly 7-8500

BUSINESS OPPORTUNITY

ПЕЛКАТЕСЕН
НА ПРОДАЖ БІЗНЕСУ
у більшості міст.
\$14,000
Тел.: McDONALD & SON,
400 Franklin Ave., Wyckoff, N. J.
Wyckoff 4-0075

LUNCHEONETTES — 5 1/2 ДНІВ
\$1,000 прихід; потр. гот. \$5,000
\$1,500 прихід; потр. гот. \$12,000
\$800 прихід; потр. гот. \$17,000
HALKINS BROTHERS
418 Broadway, New York City
Phone CA 6-8190

ЛАНЧОНЕТА
Повний виряд. Наріжне, рухли-
ве положення при Broadway
Відкрите вікно. Винайм на 10 р.
Тижн. прихід \$1,200. Відповід-
не для подружжя або 2 спіль-
ників. Досконала бізн. нагода.
\$10,000 (легкі сплати).
Phone owner WA 3-9017

DELICATESSEN — KOSHER
Повний виряд. Добра бізнесова
положення. Можна поліпшити у-
мов. життя. Власник продає цей
доск. бізнес по дуже помірков.
ціні, або пошукує доброго спіль-
ника. Тел. власника:
SH 3-9527

Добрий, рухливий бізнес, газо-
линова станція з мешканцями,
відкрита цілий рік. Всі удоско-
налення. При руху. дорож. Мо-
жна купити тільки бізнес, або
биз. з 2 домами на 10 акр. землі.
Дохід з чиншу з обох доім \$85.
Ціна за бізнес тільки \$13,000.
За цілу посілисть \$22,000. Про-
дається за безцін. з причини не-
дуги. Писати: Sadie Nadler, 80-16
Lefferts Blvd., Kew Gardens, L. I.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ
ФУТЕР у Фірмі
ВУЙНІВ і ПОПЕЦЬ

Масно на випродаж куніки;
камінні і лісові мішки і со-
боці. Дешеві ціни. Виконуємо
на замовлення елегантні фу-
тури, з найкращого гатунку
шкірок. Переробляємо шкіри
футри за найкращими фа-
ховими. Приняємо до пе-
рекожування на літній сезон.
Доставка на місце.

Wujkiw & Kopiec, Inc.
Mfg. FURRIERS
111 E. 7th St., N.Y. 9, N. Y.
Tel.: Spring 7-8710

Масно на випродаж куніки;
камінні і лісові мішки і со-
боці. Дешеві ціни. Виконуємо
на замовлення елегантні фу-
тури, з найкращого гатунку
шкірок. Переробляємо шкіри
футри за найкращими фа-
ховими. Приняємо до пе-
рекожування на літній сезон.
Доставка на місце.

Ваш
Адреса
Місто

ЩО НОВОГО В „АРЦІ“?

— Отже, зустрічаємось в
„Арці“?
— Не знаєш, де дістати
квитки на концерт? Очевидно,
що в „Арці“!
— Потелефонуй до „Арці“ і
замов собі місце на Союзівці.
Такі балачки ви не раз почу-
єте в розговорній речі мешка-
нців українського Нью Йорку,
а то й поза Нью Йорком, у
Джерсі Ситі, в Ньюарку, в Па-
сейку чи в Петерсбурзі. За чоти-
ри роки свого існування „Ар-
ка“ виробила собі марку не
тільки торговельно-бізнесового,
але й культурно-товариського
центру нашої Метрополі.
„Арка“ — це улюблене міс-
це зустрічей після недільних
богослужень, в „Арці“ одержи-
те квитки на театральні, кон-
церти і т. п. імпрери, засягне-
те в інших крамничках інфор-
мації, полагодице справи, за-
в'яжіть з газетою, чи радісвою
програмою і так без кінця. Зо-
крема в цьому літньому сезоні
„Арка“ знаменито відгравала
ролю „пересувного пункту“.
Сам по Пастушенку дуже ак-
тивно й винахідливо співпра-
цював із „Свободою“ в ділян-
ці реклами, що дало поважну
скількість замовлень, аж до пе-
реповнення „Союзівки“.
В інших крамничках були
„огоркений сезон“, а в „Арці“
напавки, через ціле літо
був найбільший рух. Телефоні-
ми вгадали дзвонити від ранку
до вечора: „А як там на Сою-
зівці“? Чи багато людей? А
який харч? А чи це правда,
що з-під „Арки“ їде щогодина
авто на Союзівку? А потім
знову те саме, від початку. Та
це нічого. Ми любимо послужити
нашим людям порою, чи
інформаційно, — кажуть власни-
ки „Арки“, пп. Ярослав Па-
стухенко і Роман Портко. У-
важасмо, що це наш обов'язок.
Служіння публіці порадими,
чи інформаційно, — це одна
справа, а бізнес — бізнесом,
ми ж свої тверді закони, що
їх можна б уявити коротко та
ядро в таку сентенцію: „Виз-
несу треба пильнувати!“ Тому
„Арка“ вже тепер приготува-

лась повною парою до рухли-
вого, осіннього сезону.
Від якого часу „Арка“ ста-
ла поважним продуцентом мис-
тецьких українських рекордів-
платівок і про продукцію особ-
ливо інтензивно продовжуєте
в цьому сезоні. Присмино по-
стійно для українського грома-
дянства Америки й Канади є
підписання контракти між „Ар-
кою“ та найкращим хором Ме-
трополі „Дукка“ під дир. п. О.
Микитюка, що буде прекрас-
ним дарунком „Арки“ для нас
всїх вже на найближчий Яли-
к. В найближчих днях почу-
ємо нові награвня улюбленця
нашої публіки — мішаного
квартету при супроводі бандур
під кер. Р. Левицького.

На підставі окремої ліцензії
„Арка“ поважно розвиває гу-
ртовий відділ импортованих то-
варів. В дорож з Європи й ін-
ших країн, — як інформув на-
с „Арка“, — цілий ряд добрих
річей на святковий сезон — на
святкові дарунки.
Цими днями „Арка“ одержала
свій транспорт гуцульсь-
кої кераміки та прекрасних ви-
шивок і різьби. Як звичайно,
на кингсерських полицях „Ар-
ки“ завжди знайдете найнові-
ші наші видання, друковані і
закордонні, та багатий відділ
преси. Власником „Арки“ роз-
клясав і Роман Портко. У-
важасмо, що це наш обов'язок.
Служіння публіці порадими,
чи інформаційно, — це одна
справа, а бізнес — бізнесом,
ми ж свої тверді закони, що
їх можна б уявити коротко та
ядро в таку сентенцію: „Виз-
несу треба пильнувати!“ Тому
„Арка“ вже тепер приготува-

лась повною парою до рухли-
вого, осіннього сезону.
Від якого часу „Арка“ ста-
ла поважним продуцентом мис-
тецьких українських рекордів-
платівок і про продукцію особ-
ливо інтензивно продовжуєте
в цьому сезоні. Присмино по-
стійно для українського грома-
дянства Америки й Канади є
підписання контракти між „Ар-
кою“ та найкращим хором Ме-
трополі „Дукка“ під дир. п. О.
Микитюка, що буде прекрас-
ним дарунком „Арки“ для нас
всїх вже на найближчий Яли-
к. В найближчих днях почу-
ємо нові награвня улюбленця
нашої публіки — мішаного
квартету при супроводі бандур
під кер. Р. Левицького.

Сьогодні це подвійне примі-
щення „Арки“ вже виявляється
за малим для неї. Однак смі-
ємо думати, що підприємчи-
вість власників „Арки“ і по-
робку розв'язує в майбут-
ньому в користь цього передо-
вого нашого підприємства. Я-
ким не може похвалитися жад-
на інша національність в Ме-
трополі.

Ми насправді радіємо розвит-
ком і успіхам нашої симпа-
тичної, молодішої фірми та бажа-
ємо їй доброго бізнесу в ново-
му сезоні.
не-іскр.